

Вікторія БАРАНОВА,

учитель української мови і літератури
комунального закладу «Городнянський ліцей №2»
Городнянської міської ради Чернігівської області

«ШЕВЧЕНКО – ЦЕ СУЧАСНО Й ПОЗАЧАСНО»

Виховний захід до 210-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка (10 КЛАС)

Мета: поглибити знання учнів про життєвий та творчий шлях Тараса Шевченка; **сприяти формуванню** активної громадянської позиції, патріотизму; **виховувати любов** до рідної мови, повагу до історичного минулого, національних культурних традицій; заохочувати учнів до самостійного вивчення творчості Шевченка; створити атмосферу емоційного переживання та єднання з поезією Шевченка; удосконалити вміння аргументувати свою позицію; формувати навичку знаходити та презентувати потрібну інформацію; спрямовувати молодь до усвідомлення актуальності та позачасовості мистецьких творів.

Перебіг заходу

Цьогоріч ми святкуємо 210-ту річницю з Дня народження Кобзаря. Так багато років сплигло за водою, а Шевченко досі живе у своїх віршах, у своїх картинах і, звичайно ж, у свідомості українців в усьому світі. Тож пропоную сьогодні «зробити кілька кроків» стежиною мудрости Тараса, пригадати його твори й поміркувати, у чому ж феномен позачасовості поета.

Крок 1. «Я і Слово»

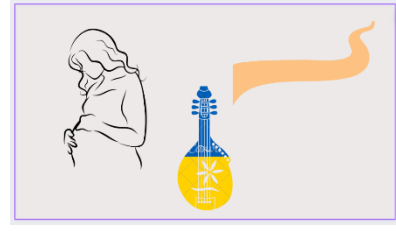
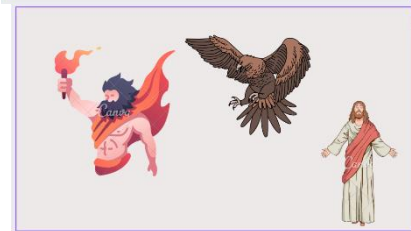
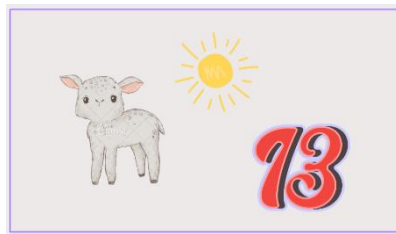
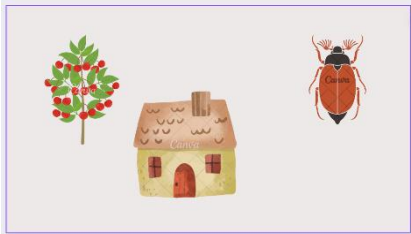
Не таємниця, що ми обираємо книжку під настрій. Думаю, дуже мало відверто поганого читва, а от не той час для твору – так буває часто. Спробуймо ж знайти «свою» цитату: оберіть з-поміж запропонованих таку, яка відповідає вашому теперішньому емоційному станові. Принагідно згадайте, з якої поезії обрані вами рядочки.

1. *«Як умру, то поховайте // Мене на могилі».*
2. *«Думи мої, думи мої, // Лихо мені з вами!»*
3. *«Очам люблю. Годиночку, // Малую годину // Ніби серце одпочине».*
4. *«На паниціні пшеницю жала; // Втомилася; не спочивать пішла».*
5. *«Мені так люблю, люблю стало, // Неначе в Бога».*

Крок 2. «Пам'яте, не зрадь»

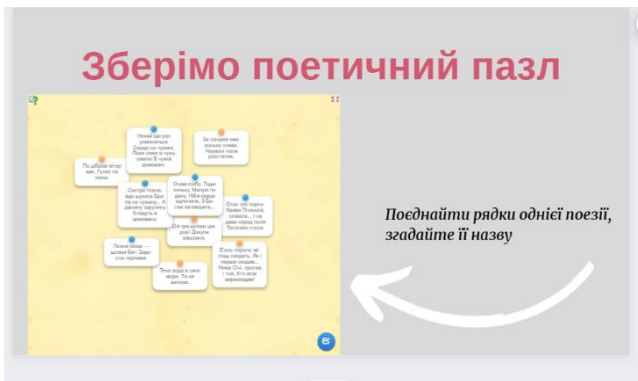
Ви помітили, що вірші Тараса Шевченка вивчають майже в кожному класі? А чи добре ви їх пам'ятаєте? Зараз перевіримо.

Перед вами ілюстрації-асоціації до віршів Тараса Шевченка. Пригадайте назву поезії, процитуйте кілька рядків (за можливості), визначте лейтмотив.

Крок 3. «Поетичний пазл»

З асоціаціями все добре, а як щодо текстів. Зможете поєднати рядки в одне ціле?

Це, до речі, важлива навичка, адже такого штибу завдання ви й на НМТ можете побачити. У пригоді стане не тільки пам'ять, а й літературне чуття: авторський стиль, рима, ритм, однакове ідейне наповнення рядків. Спробуймо, а допоможе нам у цьому інтерактивна платформа «LearningApps»

(<https://learningapps.org/display?v=pnm4ciiqc23>)

Крок 4. «Біографічний». Вірші ви пам'ятаєте добре, а біографію? Життєпис завжди органічно переплітається з творчістю, є рушієм та ідейним натхненником. Але популярність породжує безліч чуток та фейків. До вашої уваги шість фактів із біографії Тараса Шевченка. П'ять із них є правдивими, а один – вигадка, цебто фейк. Розпізнаєте його?

1. *За життя Тараса Шевченка більше цінували як художника, а не як поета.*
2. *Поет модно та досить дорого одягався, був «світським левом».*
3. *Тарас Шевченко майже все життя прожив в Україні, оскільки тільки на Батьківщині почував себе ментально здоровим.*
4. *Шевченко любив порелаксувати за чашкою кави по-віденськи, а також любив чай, особливо з краплиною рому.*
5. *Мати Тараса була вільною селянкою, яка одружилася з кріпаком.*
6. *Шевченко був вихований у душі міської культури, майже все життя прожив у європеїзованих містах, а образ поета-селянина створила радянська влада.*

Поміркуйте, чому «совєти» не заборонили твори Тараса Шевченка. Навпаки – виплекали образ поета-селянина, людини з народу.

Крок 4. «Геть стереотипи!»

Що вам спадає на думку, коли чуєте ім'я Тараса Шевченка? Напишіть свої асоціації на дошці.

Вуса? Кожух? Шапка? Кобзар? Кріпак? Заслання? Правильно, це невід'ємні атрибути... стереотипного образу, витвореного роками тими, кому це було зручно. Факти із попереднього завдання свідчать, що, якби жив Тарас сьогодні, необмінно був би блогером чи інфлюенсером. А ще він...

- народився не в такій уже й бідній родині, бо зміг здобути таку-сяку освіту;
- не був придатним до хатньої роботи;
- заробляв непогані кошти малюючи;
- багато працював з античними та біблійними сюжетами;
- був дуже привабливим чоловіком попри невисокий зріст.

Список можна, безперечно, продовжити. Будьмо вільними від стереотипів, адже вони значно обмежують глибину наших думок.

Крок 5. «Щось на спіритичному»

Чи знали ви, що завдяки сучасним технологіям можна поспілкуватись з письменниками будь-якого століття, почути їхні голоси? ШІ – це не тільки можливість списати домашку (порушивши тим самим академічну доброчесність), а й інструмент, який здатен навіть «оживити» померлого. Замість спіритичної дошки використовуємо смартфон. Нещодавно з'явився бот «Тарас Григорович» (https://t.me/TarasGrygorovych_bot), який може досить незвично відповісти на ваші

запитання. Пропоную мінізмагання: хто поставить найоригінальніше запитання та отримає найцікавішу відповідь на нього. Оцінюватимемо всі разом.

Крок 6. «Музична павза»

Зараз у тренді кавери – переспіви вже відомих пісень, віршів, зокрема й Кобзаря. Це не новина, однак завдяки, наприклад, Артему Пивоварову ми маємо кілька популярних композицій на слова Тараса Шевченка. Відпочиньмо від напруженої розумової праці й послухаймо кілька пісень (<http://surl.li/tfkyv>). Чи впізнаєте виконавця?

Як ви ставитесь до таких переспівів? Чи завжди вони відповідають авторському задумові поета? Яка із запропонованих композицій вам сподобалась найбільше? Можливо, якусь вважаєте недоречною?

Крок 7. «Великий Шевченко стежить за нами»

У чому феномен позачасовости Тараса Григоровича Шевченка? Може, в актуальності тем, пророчості слів і нескореності духу. Для нас, українців, зараз це ой як на часі. 24 лютого 2022 року – день, що розділив життя на ДО і ПІСЛЯ. День повномасштабного вторгнення, який назавжди залишив у пам'яті чорну мітку горя та втрат. Багато кому довелося залишити рідний дім,

багато хто втратив у війні найдорожчих. Слів замало, щоб описати той біль, який стискає серце, коли звучить сирена. Бракує слів і для того, щоб висловити всю лють, яка переповнює кожного свідомого українця, чия землю нищать нелюди. Попри все ми віримо: одного дня прозвучить сигнал «Відбій повітряної тривоги назавжди – ми перемогли». Наостанок пропоную вам поміркувати: що ж потрібно Україні для найшвидшої перемоги. Нехай відповіддю буде цитата з вірша Кобзаря, адже митець живе у творах. Поки ми відчуваємо потребу в Слові Шевченка, воно безсмертне.

Домашнє завдання

Так-так, саме воно. Невеликий проєкт «Де я відчув Тараса Григоровича» («Шевченко поруч із нами»). Ваше завдання полягає в тому, щоб сфотографувати Шевченка або ж те, що асоціюється з ним, із його творчістю. Це може бути будь-що: від муралу до наліпки, від ягнички до орла. Свої роботи надсилайте в групу класу, активно коментуйте та ставте вподобайки.

Підсумуймо

Отже, Тарас Григорович Шевченко – це не просто видатний український письменник, художник, а й символ національної ідентичности. Може, його твори й не оздоблюють ошатні рими, надто інтелектуальні алюзії, але це не так уже й важливо, коли кожне слово відгукується в серці й залишається жити в поколіннях. Не забуваймо, що Шевченко був активним учасником українського національного руху. Він боровся проти кріпацтва, за соціальну справедливість, за право українського народу на самовизначення. Сьогодні, на третьому році повномасштабної війни, боротьба за незалежність триває, а ціна її висока – життя. Саме тому слова Тараса стають орієнтиром на тернистій дорозі нашої нації. Читаймо Шевченка!